

сприйняття та спілкування в різних мовленнєвих ситуаціях.

Отже, можна зазначити, що вивчення цього феномену має велике значення у лінгвістичному та соціокультурному контексті. Розкриття особливостей ліверпульського діалекту допомагає краще розуміти різноманітність мовних явищ та їхній вплив на мовленнєву ідентичність. Перспективними вважаємо подальші дослідження, зокрема вивчення взаємозв'язку між діалектом і соціальним статусом, а також вивчення впливу лінгвістичних інновацій та технологічних змін на розвиток діалекту у майбутньому. Дослідження цього діалекту дозволяє краще зрозуміти еволюцію мовленнєвих традицій, специфіку комунікації в різних соціальних середовищах та зв'язок між мовою та ідентичністю спільнот.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Knowles G. Scouse: The Urban Dialect of Liverpool. Ph.D. dissertation, University of Leeds, 1973. 374 p.
2. Trudgill P. The Dialects of England. London: Wiley-Blackwell, 2000. 168 p.
3. Beal, J. C. English Dialects in the North of England: Phonology. *Varieties of English I: The British Isles*. Berlin, New York: De Gruyter Mouton, 2008. pp.122-144.
4. Nance, C., Kirkham, S., Groarke, E. Intonational Variation in Liverpool English. Proceedings of the XVIII International Congress of Phonetic Sciences, 2015. Retrieved from: <https://samkirkham.github.io/pdf/NanceKirkhamGroarke2015.pdf> [Accessed 05.05.2024]
5. Колісник М. П. Стан досліджень територіальних діалектів англійської мови. Взаємодія одиниць мови і мовлення : комунікативнокогнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. С. 24-28.

**Горобець А.В., Криворучко Т.В.
Житомирський державний університет ім.Івана Франка**

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Нині помітно зріс інтерес до фразеології, яка є скарбницею будь-якої мови. Вивченням питань і проблем фразеології займалися багато вітчизняних і зарубіжних учених.

Фразеологічна одиниця є стійким поєднанням слів із незмінним лексичним складом, граматичною будовою та відомим носіям даної мови значенням, яке не є зрозумілим зі значення елементів, що складають фразеологізм. Це значення використовується в мовленні згідно з нормами вживання, що склалися протягом тривалого проміжку часу [1].

У межах класифікації за рівнем семантичної єдності слів виділяють: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні поєднання.

Фразеологічні зрощення – це тип абсолютно неподільних стійких словосполучень, цілісне значення яких невмотивоване, тобто не впливає зі значень слів-компонентів.

Фразеологічні сполучення – це такі стійкі мовні звороти, які не є «безумовними семантичними одиницями», оскільки характеризуються певною самостійністю складових частин [2]. Одне слово у фразеологічному сполученні семантично зумовлене й не може замінюватись іншим, а ті слова, що його характеризують, допускають взаємну заміну.

Фразеологічні єдності – це теж стійкі словосполучення, семантично неподільні і цілісні за значенням.

Соматизми є важливою складовою частиною лексики, і дослідження фразеологізмів із такими компонентами допомагає отримати знання (уявлення) про людей, розглянути місце людини в соціумі, визначити її приналежність до певної культури.

Оскільки голова вважається найважливішою частиною людського тіла (саме тут відбуваються важливі процеси, що контролюються мозком), не дивно, що це слово знаходить безліч різних застосувань у мові, а також використовується у великій кількості англійських фразеологізмів. Голова людини в різних культурах символізує розум, владу, авторитет, знання, мудрість тощо. Виходячи з вищезазначених значень слова «head», надзвичайно цікаво дослідити як компонента фразеологічних одиниць у різних мовах, щоб з'ясувати, як люди уявляють собі частину тіла.

Безліч комбінацій і кількості живань цього слова, показує, що воно дуже продуктивне для утворення ФО і поширене в англійській мові.

Слід зазначити, що вони мають як негативні, так і позитивні значення, і основні конотації лексеми «head» для носіїв англійської мови належать більшою мірою до емоцій.

До групи емоцій виділено:

а) фразеологічні одиниці, що виражають занепокоєння: *troubles one's head about* - хвилюватися, тривожитися; *hit your head against a brick wall* - битися головою об стіну; *scratch one's head* - бути спантеличеним; *one's head is buzzing* - голова забита думками; *hanging over (someone's) head* - спричиняти серйозне занепокоєння; [5]

б) фразеологічні одиниці, що виражають навіювання: *get (something) into/through (someone's) head* - навіяти щось комусь; *put ideas into (someone's) head* - навіювати, підказувати щось; *beat/drum (something) into (someone's) head* - примушувати вивчити щось шляхом багаторазового повторення (вбивати в голову); [3]

в) фразеологізми про спокій: *keep a cool head* - зберігати спокій у важкій ситуації;

г) фразеологічні одиниці, що виражають кохання, щастя, дружні стосунки: *lose your head* - втратити голову; *fall head over heels* - закохатися по вуха; *get/put (someone or something) out of one's head* - перестати думати про когось або щось, викинути з голови; *head in the clouds* - витати в хмарах; *Let your heart rule your head* - дозвольте почуттю взяти гору над розумом. [4]

Також, у розглянутих нами словниках [3,4,5] одним із найпоширеніших фразеологізмів із компонентом-соматизмом є фразеологізми із соматизмом *hand* 'рука'.

Найчастіше значення виявлених нами англійських фразеологізмів з даним компонентом-соматизмом вказують на шлюб, роботу і владу, що підкреслює їхню роль і важливість у житті будь-якої людини.

Наприклад:

шлюб: *ask for a lady's hand* 'просити чиєїсь руки'; *give somebody one's hand* 'віддати комусь руку та серце'; *offer somebody one's hand* 'запропонувати руку та серце; освідчитися'; *win somebody's hand* 'запропонувати руку та серце і отримати згоду; одружитися'; *marry with the left hand* 'вступити в морганатичний шлюб'; [3]

владу: *carry it with a high hand* 'діяти владно; вживати рішучих заходів'; *fall into somebody's hand* 'потрапити до чиїхось лан'; *with a heavy hand* 'владно, владно, рішуче'; *to keep in hand* 'тримати при владі, у підпорядкуванні'; *to get out of hand* 'відбитися від рук, вийти з підпорядкування'; *have in hand* 'тримати в руках, у підпорядкуванні'; *have long hands* 'бути впливовою, могутньою людиною'; *in hand* 'у руках, у підпорядкуванні'; *lay violet hands on* 'захопити силою'; *out of hand* 'той, хто вийшов з підпорядкування'; *steady hand* 'тверда рука'; *with a heavy hand* 'владно, владно, рішуче' [5]

Отже, різні культури у феномені людського тіла знаходять форму свого втілення. Це втілення як прояв системи культурних цінностей у жодній галузі мови не має такого безпосереднього етимологічного відображення, як у сфері фразеології. [2]

Таким чином, соматичний код посідає чільне місце серед інших культурних кодів, це пов'язано з антропоцентричністю світу. Пізнання довкілля людина насамперед починає із самої себе, тому соматична лексика має настільки широке поширення в мові, зокрема й невербальній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Баран Я. А., Зимомря М. І. Теоретичні основи фразеології. Ужгород : Ужгородський державний університет, 1999. 176 с.
2. Галинська О. М. Репрезентація мотивів субстантивного граматичного коду в англійських та українських фразеологізмах. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2016. Вип. 21(2). С. 138-142. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_21\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_21(2)_4)
3. Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. by M. McCarthy. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 608 p.
4. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / ed. A. S. Hornby. Oxford University Press. 1974. 1080 p.
5. Oxford Dictionary of Idioms. Second Edition. Oxford University Press, 2004. 340 p.